

NOVA DOBA

Naročnina: Za Jugoslavijo: mesečno 7 Din, letno 84 Din.
Za inozemstvo: letno 240 Din.
Posamezna številka 1 Din.

Izhaja
v torek, četrtek in soboto.

Redakcija in uprava: Strossmayerjeva ulica 1, priti.
Tel. 65.—Rač.p.-č. zavoda 10.666.
Oglasil po stalnem ceniku.

Svetovna pomorska trgovina.

Ko je bila dovolila nemška vlada za gradbo novih ladij državno podporo 50 milijonov mark, je takoj nastala živahna diskusija, da li so take podpore umestne ali ne, škodujejo li pomorski plovbi ali koristijo. In pri tej diskusiji se je razvil ves problem sedanje pomorske trgovine. Veliki Ballin je bil proti podpori, ljubša mu je bila zlata prostost plovbe, nego pozlačeno suženjstvo subvencijskega sistema, kjer ima zmeraj vlada svoje prste vmes. Veliko drugih držav je dajalo že pred vojno denarne podpore, celo Anglija; o Franciji niti ne govorimo, tam sploh nobena obrt ne more živeti brez državnega protekcionizma. Nemčija ni podpor nikdar dajala, in da je bilo to dobro, nam je pokazal sijajni razmah nemške plovbe pred vojno. Podpore polenijo, uspavajo, jemljejo prostost, zahtevajo protiusluge itd. Danes je pa precej drugače. Nemško trgovsko brodovje je štel 1. avgusta 1914 5.600.000 brutoregister-tonov vsebine; vojna in povojna oddaja ste ga skrčili na 400.000 ton; nakupi in nove gradbe so ga dvignile spet na 3.000.000 register-tonov. Pri obnovi je prišla državna pomoč kaj malo v poštev, kvečjemu pri četrtni brodovja. Če se je kljub temu povzpelo nemško trgovsko brodovje danes več nego na polovico predvojnega so napravile to v izdatni meri trgovske družbe same. Sedanje podporo, ki je itak malenkostna, opravičujejo narodnogospodarsko s tem, da mora biti plovbna bilanca tekom prihodnjih let aktivna in da se to ne da doseči drugače, kakor da se trgovsko brodovje hitro pomnoži z gradbo novih ladij.

Pa so li za obnovo brodovja potrebne res samo nove gradbe? Ne! Saj lahko tudi tuje ladje kupimo in sicer dosti bolj poceni nego bi gradili nove. Uporabljenih ladij, in prav dobro ohranjenih, je spričo preobilice na svetovnem trgu danes veliko na prodaj in zelo po ceni. Če se je kljub temu nemška vlada odločila za gradbo novih ladij, kar je počasneje in dražje, je imela za to dva vzroka: hoče pomagati družbam pri aktiviranju nemške plovbe bilance in hoče pomagati tudi

ladjedelnicam, ki preživljajo danes še veliko hujšo krizo nego družbe. Ravno z ozirom na boj brezposelnosti se opravičujejo danes krediti. Kriza v ladjedelniški industriji je danes mednarodni pojav in jo skušajo rešiti s tem, da ne dajejo družbam direktne podpore, kakor pred vojno, temveč po ovinku, da morajo družbe obljubiti gradbo novih ladij in s tem ladjedelniško industrijo zaposliti.

Tu se pa križajo narodne in državne koristi s čisto drugačnimi pogoji mednarodnega plovbnega trga. Ta ne pozna deželnih mej, carinskih tarif itd.; država, ki bi zahtevala od tujih ladij carino za vohod v svoja pristanišča, bi si škodovala sama, ker bi ladje prepodila v druga pristanišča. Zato bi se tudi pri transportnih sredstvih morali ozirati na višji princip mednarodnosti in ne bi smeli upoštevati samo izključno narodnih koristi. Tu je neko protislovje, ki ga pa vidimo v plovbni politiki skoro v vseh državah. Vsaka država bi svojo trgovino vodila najraje s lastnimi ladjami; ker jim pa ne sme nuditi večjih ugodnosti nego drugim, jim daje državno pomoč v najrazličnejših oblikah; ta pomoč naj omogoči domačemu brodovju, da na nekih poljih tuje ladje nadkriljuje ali pa jim je vsaj kos. Tega bi se morala zavedati zlasti naša vlada.

Svetovno trgovsko brodovje vsebuje sedaj okoli 57½ milijona ton, za 15 mil. ton, to je 35% več nego leta 1914. Na drugi strani se je pa obseg svetovne trgovine od 1914 na 1925 skrčil za najmanj 30%. Tonaža je torej že sedaj za obseg svetovnega prometa prevelika. Okoli 5 milijonov ton ladij je stalno v pristaniščih brez dela; pri ladjah pa, ki vozijo, je konkurenca glede na vozino izredno huda. Na skoro vseh poljih mednarodnega gospodarstva so cene danes za približno 50% višje nego pred vojno, samo vozina na morju se je malo dvignila nad predvojno višino. Pa gradijo kljub temu zmeraj nove ladje in ne samo ladje novih sistemov (rotorne itd.), temveč ladje sploh. In to izrecno le iz vidika narodne plovne politike, brez ozira na svetovni plovni trg.

V Angliji, v nevtralnih državah, zlasti pa v Ameriki, je dosegla ladjedelna industrija obseg, ki je za tekoče

nove gradbe in za poprave veliko prevelik. Amerika se ni v nobeni teh panog pred vojno posebno udeleževala; med vojno pa si je ustvarila novo trgovsko brodovje, velike ladjedelnice, posebno industrijo. Z vsemi mogočimi sredstvi, s podporami, s prevzetjem brodovja v državni obrat itd. hoče sedaj ohraniti to, kar je poklicala v šiviljenje. Tudi v Nemčiji je razmerje med potrebo in naročili nezdravo. Od leta 1914. je nastalo 11 novih ladjedelnice, ki pa nimajo dosti naročil; vojnega brodovja si Nemčija ne sme graditi, program obnove trgovskega brodovja je do malega izčrpan, tuja naročila pa domačih ne morejo nadomestiti. Družbe dobivajo podporo, da lahko konkurirajo glede na nizko vozino. Ladjedelnice podpirajo vlade z umetnimi naročili, dosežejo pa s tem le to, da pozneje sploh ne bodo dobile nobenih naročil več, ko bo preobilica le prevelika. Preveč razvite industrije se na ta način ne morejo držati. Kljub vsem zgubam morajo priti spet na stališče pravih pogojev in pravih potreb. Z umetnimi poskusi, da se nenaravni položaj vzdrži, se kriza samo poostri in potrebno preveljenje zadrži.

Politika.

p Razprava o invalidskem zakonu. Po odobrenju zapisnika zadnje seje in drugih formalnostih se je začela v soboto načelna razprava o načrtu invalidskega zakona. Minister socialne politike Milan Simonović je navedel, da je osebnih invalidov 55.116, članov invalidskih družin, ki prejemajo invalidnino, pa 169.876. Ko se rešijo vse predložene prošnje, bo to število narastlo na 280.000. Ve, da se bo načrt invalidskega zakona mnogo kritiziral, vendar pa prosi, da se naj sprejme. Minister naglašuje velike težkoče, ki so jih imele vse vlade do predložitve invalidskega zakona. Posebno velike težkoče je bilo treba prebroditi v vprašanju invalidov iz prečanskih krajev, ki so bili tako nesrečni, da so se morali boriti v vrstah naših neprijateljev. Za njim je govoril bivši minister socialne politike v Davidovičevi vladi dr. Behmen, ki je opisoval bedno stanje invalidov v naši državi ter s številkami dokazoval, kako malo prejemajo. Na-

rodu se je že trikrat obljubilo zboljšanje invalidskega položaja ter predložitev invalidskega zakona — kar pa je sedaj predloženo, je popolnoma nezadostno. Govornik zahteva, da se vladni načrt invalidskega zakona odkloni. Prečital je tudi brzojavko invalidske organizacije v Zagrebu, ki prosi, saj se predloženi zakonski načrt odkloni, če ne bo rešil vprašanja invalidnosti.

p Grki proti Bolgarom. Grčija in Bolgarija ste zašli v oster konflikt. Grške čete so na bolgarskem ozemlju in zasedajo čisto kakor v vojnem času tuje ozemlje; Sofija alarmira Evropo in kliče na pomoč Društvo narodov. Iz obmejnega spopada, kakršnih je bilo na teh vročih tleh že veliko, se je nenadoma izcimil konflikt, ki grozi v svojih skrajnih posledicah z vojno. Dokazano je in dognano, da se povod za svoj pohod v bolgarsko deželo izvil iz Grki iz trte. Mal dogodek na meji jim je zadostoval, da so začeli korakati. Storili so to, da bi misli grškega naroda odvrnili od dogodkov v notranjosti države, ki obetajo zopet prevrat ali nekaj sličnega. Meni nič tebi nič so začeli Grki z artiljerijo obstreljevati bolgarsko mesto Petrič in so že v dveh dneh zasedli okoli 400 kvadratnih kilometrov bolgarskega ozemlja, ker se bolgarsko vojaštvo ni zoperstavljalo. — Pač pa je po vestih iz Sofije nastalo med bolgarskimi komitaiši veliko gibanje. Nekih 40 vojevod je stopilo na čelo komitaške akcije zoper grško vojsko, ki je vdrla v Bolgarijo. — Bolgarija je tudi takoj nujno zaprosila velesile dovoljenja, da sme mobilizirati svojo vojsko in nagnati grške vsiljivce. Po vestih iz Aten sta francoski in angleški poslanik odločno svetovala grški vladi, da naj takoj ustavi sovražnost. — Ves diplomatski zbor v Beogradu se živahno zanima za dogodek v Bolgariji in Grčiji. Diplomati so se informirali o položaju pri zunanem ministru dr. Ninčiču. Zunanje ministrstvo pa je prejelo od Društva narodov iz Ženeve dvoje daljših poročil o položaju v obeh deželah. — Jasno je, da bi mi težko gojili kake simpatije do Grkov, če bi tudi slučajno trpeli krivico. Pri nas Grki radi vsega, kar smo že doživeli, niso dobro zapisani. A danes, ko je

Jos. Kosi:

Gospod Srečko Felicitus.

(Odlomki iz čebelarke latinščine.)

Ponatis prepovedan.
(Dalje.)

Veseli Felicitusovo, da najde tam svojega rojaka, je bilo toliko, da ga je peljal v bližnjo gostilno, kjer sta malce pokrokala. Da je Srečko Felicitus pri tem parnik zamudil, ni čudno. Čakati je moral cel teden na parnik »Blisk«, s katerim je potem potovanje nadaljeval. Med tem sta še z Vrabličem parkrat pokrokala.

Že drugi dan je prišla v Aden po brezžičnem brzojavu vest, da je ladja »Fortuna« v temni noči zadela ob velik parnik in se tako poškodovala, da je utonila z moštvo in potniki vred. Srečko Felicitus ni bil pustil na tem parniku drugega kakor par copat in bi bil vsled katastrofe ob nje; a že drugi dan ko je hodil ob morski obali jih je zagledal na obrežju, kamor so jih zanesli in vrgli morski valovi.

Tako je minul Felicitusu teden čakanja. Poslovil se je z Vrabličem ter odpeljal z »Bliskom« dalje proti Avstraliji. Lepo vožnjo je imel sedaj parnik »Blisk« z našim Felicitusom na krovu. Ustavili so se na otoku Ceylon, kjer je parnik ostal en dan. Tudi tu je naš Srečko Felicitus porabil

priliko, da si ogleda okolico. Tam nekje v samoti je našel domačina, ki je ležal v travi ter se zvijal v hudih bolečinah. Kazal je na nogo, kjer je imel majhno rano. Kaj je govoril, Felicitus ni razumel, pač pa je takoj spoznal, da ga je pičila strupena kača ali kakšna druga slična žival. Felicitus mu je hitro nogo nad rano trdno zvezal, rano spral ter dobro z medom namazal, katerega je imel v torbici pri sebi.

V teku ene ure so Indijcu bolečine ponehale. Vstal je, objel Felicitusa, ga poljubil, ter ga peljal v svoj dom k ženi in hčerki, ki je bila nežna ko rosa in lepa ko jutranja zarja. Tam ga je pogostil. Le težko se je Felicitus ločil od dobrih ljudi, posebno od lepe hčerke Pedre. Odšel je zopet na svojo ladjo ter jadrar dalje po Indijskem oceanu mimo otokov Sumatra in Java dalje proti daljni Avstraliji. Noč in dan je rezal parnik »Blisk« peneče se morske valove, ko se ustavi lepega dne v nekem pristanišču. Bili so v Melbourne v Avstraliji. Slučaj in pa sreča junaška, ki sta spremljala Felicitusa na vseh njegovih potih, sta tudi tu nanesla, da je našel v pristanišču nekega Slovenca, ki se je tu nastanil in imel ne daleč v mestu lepo urejen hotel.

V tem hotelu si je Felicitus najel za nekaj dni udobno sobo, da se pri-

pravi za nadaljno pot, za prodiranje v notranjost Avstralije. Lastnik hotela je imel med uslužbenci več Slovencev, med temi tudi hrabrega fanta Janeza Dokliča, ki je bil že več let v Avstraliji in je razumel tudi že za silo jezik tamošnjih divjih plemen. Saj so ga bili nekoč Kanibali zajeli, ga imeli dalje časa ujetega in bi ga bili gotovo snedli, če se mu ne bi bilo posrečilo jim pravočasno uiti. Janez Doklič se je ponudil, da spremi Felicitusa v notranjost Avstralije, seveda proti primerni nagradi, katero mu je Srečko rad priznal. Felicitus je najel dva osla, katerih je tudi v Avstraliji dovolj, je nabavil potrebne živeža za četvorico, preskrbel oba — namreč sebe in Janeza — z revolverji in bodali in tako so odrinili vsi štirje lepega dne zgodaj zjutraj skozi Viktorijo in Novi južni Wales proti severu v tamošnje pragozdove.

Po dnevu sta jezdila, čez noč pa sta se utaborila v kakih votlinah ali pa sta zlezla na ogromna drevesa, kjer sta si napravila postelje iz vej, dočim sta osle v kaki votlini zabarikadirala s pečinami. Ko sta dalje časa s težavo prodiralas skozi velikanske goščave, sta zvečer nenadoma pred gozdom z drevesi ogromnega obsega. V precejšnji daljavi pa zagledata med temi drevesi ogenj, okoli katerega so se gibala neka živa bitja, podobna črnim pošastim.

Previdno sta poiskala za osla primeren prostor, ter jih tam privezala, na to pa se še previdneje pomikala proti ognju, skrivaje se vedno za drevesnimi debli. Videla sta, da so okoli ognja črnci, skoro nagi in pa s strašnimi obrazi. Bili so Kanibali. Ko sta se Felicitus in Doklič priplazila tako blizu, da sta lahko videla početje Kanibalov, sta se skrila za deblo, ter ostala popolnoma mirna, da bi opazovala, s kakim namenom so prišli v to goščo kuriti.

Med tem so Kanibali ne vede, da so opazovani, svoje delo mirno nadaljevali. Več mož je stalo okoli ognja ter kurilo in s tem razsvetljevalo okoli. Eden izmed njih pa je zatolkel v ogromno deblo bližnjega drevesa kline iz precepljenega bambusa, kateri so bili v zvezi z lestvo, ki je bila naslonjena na debelo vejo. Na to vejo je potegnil Kanibal tudi močno vrvi, katere konec je spustil na drugi strani dol; na drugem koncu pa je bila pritrjena iz drevesne skorje spletena košara, katero so spodaj stoječi možje vlekli na ta način kvišku, da so vlekli nasprotni konec vrvi navzdol. Ko je košara prilezla pod vejo, se je ustavila. Nato je na lestvi stoječi Kanibal našel neko bakljo ter jo držal blizu košare pod vejo, pri tem pa je z močnim glasom pel neko zaklinjajočo pesem. (Dalje pride.)

jasno, da je pravica na bolgarski strani in priznavajo to celo velesile, moramo izjaviti, da čutimo, da so nam Bolgari vendar blizu. Da bi le tudi sami to spoznali! — V ostalem je francoski zunanji minister Briand kot podpredsednik sveta Društva narodov poslal grški in bolgarski vladi sledečo depešo: Generalno tajništvo Društva narodov je sklicalo za prihodnji ponedeljek sejo sveta D. N. Seja se bo vršila v Parizu. Na seji bo svet skupno z zastopniki Bolgarije in Grčije pretresel sporno zadevo. Dotlej pa bom sigurno tolmačil željo vseh svojih tovarišev, če opozorim obe vladi na obveznosti, ki ste jih sprejeli ob vstopu v Društvo narodov, osobito na slovesno obljubo, da ne boste v smislu čl. 12. začeli vojne. Opozarjam tudi na težke posledice, ki slede iz kršitve statuta D. N. Pozivam tedaj obe vladi, da izdaja takoj povelje, da se med proučevanjem spora ustavijo vse vojaške operacije, čete obeh vlad pa se imajo umakniti z meje.

p Kriza francoske vlade. Te dni se sestanejo na posvetovanje vse takozvani »levičarski kartel« tvoreče skupine. Na tem sestanku se ima določiti postopanje levčarskega kartela in stališče teh strank napram finančnemu ministru, odnosno njega finančnim predlogom. Kakor zatrjujejo, ni med člani vlade zaupanja do finančnega ministra. Računati je treba na odstop finančnega ministra in nekateri že imenujejo njegovega naslednika. Odločitev je odvisna od sklepa, ki ga ima storiti ministrski svet na svoji seji pod predsedstvom predsednika republike. Opozicijsalni tisk in deloma tudi tisk, ki zagovarja sedanjo vladno koalicijo, je osredotočil posebno borbo proti finančnemu ministru. Listi ugotavljajo, da Caillaux ni mogel rešiti francoskega finančnega problema in da je njega odstop nujno potreben. Radi inflacije, ki jo je uvedel finančni minister, ni samo v nevarnosti Caillauxov portfelj, marveč je v krizi celokupna vlada. Ministrski svet je razpravljal o finančnem položaju Francije. Finančni minister je predložil obširne načrte za ureditev valute in je naglašal potem žurnalistom, da so vsi ministri solidarni. Dne 29. t. m. se udeležijo korporativno vsi člani vlade seje poslaniške zbornice. Finančni minister je izdelal posebne finančne predloge, ki jih ima parlament en bloc sprejeti. Potrebščine državnega zaklada so za več tednov pokrite. Finančni minister bo v parlamentu zahteval zase zaupnico. Velik pa je odpor glede povišanja dohodninskega davka.

Stare dolžnike in zamudnike opozarjamo, da jim moramo s 1. novembrom t. l. pošiljanje lista ustaviti, če naročnine dotlej ne bi poravnali. — Zajedno javljamo vsem in vsakomur, da od 1. novembra naprej ne moremo več pošiljati lista zastoj, pa bilo iz kakegakoli naslova ali dogovora. — Dolžniki in sploh vsi

Zanimivo razlaganje sanj.

V spanju često sanjamo o rečeh, ki so se nam dogodile čez dan ali prej kdaj v življenju, često pa se nam prikažejo tudi kakšne zmešnjave, ki jih nismo v resnici nikoli doživeli, pa tudi veliki Allah obvari, da bi jih. Komu izmed nas se še ni sanjalo, da je naenkrat padel iz višine, da leti po zraku ali pa zaide v opasnost, da od groze ne more niti zakričati. Vse take in slične sanje pa se k sreči končajo na ta način, da se nenadoma prebudimo in nam le še srce močneje bije od prejšnjega strahu. Odkod izvor in povod takim sanjskim doživljanjem?

Zelo zanimiva so izvajanja nekega nemškega učenjaka, ki trdi, da so vse take sanje takorekoč podedovane od davnih, davnih prednikov. Izvajanja nemškega učenjaka se prav zabavno čitajo, dasi niso verjetna ali vsaj ne verjetna v vsem obsegu.

Marsikateri naš prednik v prazgodovinski dobi je s svojo družino stanoval na drevju, kjer se je skrival pred divjimi zvermi. Na drevju je tudi spal in tako se je večkrat zgodilo, da je v spanju padel na tla. Njegova prestrašenost je v takem trenutku bila tako močna, da so jo podedovali tudi njegovi otroci in po njih mi. Odtod se da razlagati, da tudi mi včasih v

naročniki, ki naročnine slučajno še niso poslali naprej, prejmejo te dni posebej vpisanih zavojih položnico, na kateri bo vpisana vsota, ki jo imajo plačati, in doba, za katero bo s tem poravnana naročnina. — Vsem, ki naročnine ne bi poravnali pravi čas, ustavimo list z novembrom, a razen tega bodemo izterjavali na primeren način dolg brez ozira na osebo. **Uprava.**

Vsi naročniki v mestu, ki bi se jim »Nova Doba« morala po dogovoru dostavljati, a se to ne godi redno ali pa zelo pozno, nam naj takoj izvolijo sporočiti vsak tak slučaj, da končno napravimo temeljit red. Naj nikdo malomarno ne opusti prijave!

† Ravnatelj Anton Jeršinovič.

V ponedeljek ob osmih v jutro je umrl v celiski bolnici ravnatelj državne realne gimnazije g. Anton Jeršinovič. Rajnik je bil rojen dne 5. decembra 1876. v Črnomlju in je dovršil gimnazijo v Novem mestu. Po zrelostnem izpitu se je obrnil na Dunaj, kjer se je upisal na filozofsko fakulteto, da se usposobi za pouk klasičnih jezikov na gimnazijah. Na Dunaju se je v dijaškem društvu »Slovenija« vneto udeleževal. Po visokošolskih študijah je nastopil svojo prvo službo kot suplent na gimnaziji v Kranju, kjer je učil v šolskem letu 1900/01. Leto nato, 1901/02 je bil na l. državni gimnaziji v Ljubljani. Od leta 1902 do 1906 je bil nameščen kot profesor na državni realni gimnaziji v Kranju, a v letih 1906 do 1919 je deloval kot profesor na državni realni gimnaziji v Ljubljani. Povsod se je g. Jeršinovič udeleževal tudi zunaj šole in si je vedno znal najti polja za svoja stremjenja. — Po prevratu je profesor Jeršinovič dobil mesto ravnatelja na realni gimnaziji v Celju, kjer službo je nastopil 1. oktobra l. 1919. Ravnatelj Jeršinovič, ki je pa bil radi v vojni prestanih štrapac že bolj rahlega zdravja, se je oprijel z veliko vnemo dela, ki je bilo po prevratu v zavoženem šolstvu zelo potrebno. Delal je v šoli in izven šole. Bil je povsod v prvih vrstah. Bil je podpredsednik Glasbene Maticе, pri kateri se je odlično izkazal, bil je neki čas predsednik Jugoslov. Maticе, delal je za Podporno društvo ubogih dijakov, na kratko, deloval je kulturno, karitativno, socijalno in zlasti tudi narodno.

Ravnatelj Jeršinovič je bil družaben in priljubljen mož. V občevanju je bil umerjen in koncilijsen, radi česar je imel mnogo prijateljev. — Zadnje mesece ga je začela bolezen zelo tretji, a do zadnjega se je nadejal, da ozdravi. A zdravniška skrb v inozemstvu in doma razrovanega organizma ni mogla rešiti. Podlegel je mož. Rajni ravnatelj Jeršinovič je bil demokrat v pomenu besede. Mi mu ohranimo časten spomin. Njegovim najbližjim pa izrekamo občuteno sožalje.

sanjah pademo — a si nikoli ne zlo-mimo vratu. Kdor si je v pradobi pri kakih priliki zlomil vrat, je bil mrtev in ni imel več otrok, katerim bi mogel dati za duševno dedščino te sanjske občutke padanja z nesrečnim izidom. Zato po mišljenju učenjaka ne sanjamo nikdar o padanju z nesrečnim koncem.

Toda naši sanjski doživljaji imajo po prepričanju nemškega učenjaka svoj izvor še daleko prej v dobi, ko so se človeška bitja še razvijala iz mnogo nižje stoječih živih stvorov. Zamisliti se je torej treba, da so naši predniki v prvotni dobi po mnenju tega učenjaka bili dvoživke, ki so plavale po vodi kakor velike žabe. In zdaj se spomni, čitatelj, da se ti je gotovo že sanjalo, kako si letal po zraku kakor ptič ali plaval liki žaba. Letanje po zraku pa ni nič drugega kakor plavanje. Tudi riba ali žaba pod vodo leti prav enako kakor ptič v zraku. Zato imajo po mišljenju učenjaka naši sanjski doživljaji z letanjem po zraku svoj izvor v tisti dobi, ko so se naši predniki v obliki velikih žab zaganjali po vodi in pod njo.

Nadalje večkrat sanjamo, da ne moremo zakričati. Tudi to ima svoj razlog v omenjeni razvojni dobi. Pod vodo se ne da kričati, pa bila opasnost še tako velika. In sanja se ti lahko, da se pretepaš z nasprotnikom,

Celjska kronika.

c Redni sestanek članov stranke odpade v sredo, ker bo v četrtek skupen sestanek s člani okoliške organizacije.

c Pogreb g. ravnatelja Jeršino-viča bo v sredo ob pol štirih popoldne izpred državne gimnazije na okoliško pokopališče.

c Poziv gg. rezervnim oficirjem! Vsi rezervni oficirji celjske garnizije se pozivajo, da se sigurno udeležijo pogreba pok. ravnatelja in rez. kapetana g. Antona Jeršinoviča. — Oni, ki so dobili od Udruženja uniformo, se morajo brezpogojno udeležiti pogreba v uniformi. Zbirališče (pol ure pred pogrebom) pred vojašnico kralja Petra oziroma prad Narodnim domom. — Udruženje rez. oficira i ratnika, pododbor Ljubljana, sekcija Celje.

c Komorni koncert. Dne 4. novembra t. l. se bo vršil v celjskem mestnem gledališču ob osmih zvečer koncert umetniškega para gosp. Karla Sancina in ge. Mirce Sancinove. Vsa društva in prireditelji so prošeni, da se ozirajo na ta datum ter si izberejo druge dneve za svoje eventualne prireditve, da prireditve ne bi kolidirale.

c Spored koncerta, ki ga priredita dne 4. novembra t. l. v celjskem mestnem gledališču g. Karel Sancin in ga. Mirca Sancin je sledeči: 1. Joh. Brahms: sonata d-mol op. 108 Allegro. — Adagio. — Un poco presto e con sentimento. — Presto agitato. — 2. J. B. Foerster: sonata h-mol op. 1. — Allegro. — Andante sostenuto. — Allegro con brio. — Allegro ma non troppo. — 3. P. I. Čajkovskij: Canzonetta iz vijolinskega koncerta. — 4. a) Kreisler: Scherzo. b) Ranzato: Serenata galante.

c Osebna vest. Svoj čas smo sporočili, da je bil načelnik oddelka za državne rudnike v ministrstvu za šume in rude g. ing. Vladimir Lipold penzioniran. Popravljajoč to obvestilo javljamo, da je bila upokojitev res že odredjena, a v zadnjem trenutku je bila preklicana.

c Uršini sejem. Kramarski sejem na dan sv. Urše je bil od domačih in tujih trgovcev prav dobro obiskan; bilo je vsega skupaj na sejmu 189 trgovcev. Na živinski sejmu so prignali 172 glav goveje živine, in sicer 62 volov, 1 bika, 80 krav, 28 glav mlade živine, 1 konja in 74 svinj. Kupčija je bila na kramarskem sejmu precej živahna, na živinskem pa bolj slaba. Cena živine je še vedno visoka, opaziti pa je, da bo padala, če ne bo izdatnega izvoza. Pitanih volov na sejmu niso prignali, ker so jih že pokupili izvozniki; na sejmu je prišla večinoma plemenska živina. Cene živine so bile sledeče: Voli komad Din 4000— do Din 7500— ali 1 kg žive teže Din 8— do Din 10—, srednje krave komad Din 2000— do Din 3000— ali na vago 1 kg Din 7— do Din 9—. Bik je bil prodan na vago 1 kg žive teže po Din 9—. Krave-klobasarije pa 1 kg žive teže Din 3'50 do 4—. Na pristojbinah se je nabralo:

da z vso močjo udarjaš po njem, a vendar udarci nič ne zaležejo. To izvira enako iz tistih dob, ko so naši predniki pljuskali pod vodo; in udarci po nasprotniku, ki se nahaja v vodi, navadno ne zaležejo mnogo.

Naše letanje v sanjah je posebno zanimivo po tem, da ne krilimo kakor ptica, marveč gibljemo predvsem z nogami, kakor pri plavanju, odnosno kakor plavajo žabe. In z zraku se čutimo popolnoma varne brez bojzani, da bi zdrknili iz višine na tla. Daljina, ki jo v sanjah preletimo, ni nikoli tako dolga, kakor bi jo dosegel ptič, marveč jo preletimo počasi, s hitrostjo navadnega plavanja.

Vsa ta izvajanja nemškega učenjaka o sanjah se sicer skladajo s teorijami o razvoju človeškega bitja. Vsekakor pa so sanje ter njih nastanek še vedno ena največjih zagonetk, s katero si mnogi znanstveniki belijo glave.

Čenjene dopisnike prosimo, da nam izvolijo pošiljati krajše, a jedernate opise dogodkov, upoštevajoč skromnejši obseg lista in pa dejstvo, da izhaja list samo trikrat na teden. Zajedno prosimo, da nam gospoda pošljejo dopis čimprej in da ne odlagajo s poročilom, ker radi tega zadeva trpi.

Razširjajte „Novo Dobo“!

na živinskem sejmu Din 830—, na kramarskem Din 2215—, za zasedanje enega sejskega prostora za tri leta Din 150—, skupno torej Din 3195—. Kmečkega ljudstva je prišlo precej na sejmu, mir in red na sejmu ni bil kaljen. Na sejmu je bila izvršena samo ena mala tatvina in varnostni organi so tata takoj zasačili in zadevo uredili.

c Dopolnilne volitve v pridob-ninske komisije. Gremij trgovcev v Celju opozarja svoje člane na razpis dopolnilnih volitev v pridobninske komisije, ki ga objavlja delegacija ministrstva financ v Uradnem listu št. 93 z dne 5. oktobra t. l. Volilni imeniki za te volitve, ki morajo obsegati vse pridobitnike, ki plačajo občo pridobnino, so razgrnjeni v času od 16. do 31. oktobra t. l. pri tukajšnji davčni oblasti. Dolžnost vsakega davčnega zavezanca je, da se prepriča, če je v te volilne imenike vpisan. Do 31. t. m. sprejema davčna oblast reklamacije, katere mora vsak davčni zavezanec sam za svojo osebo vložiti. Reklamacije so kolka proste. Kakor predvidevano se bodo volitve vršile v nedeljo dne 15. novembra 1925 od 8. do 13. ure. Število komisijskih članov in njih namestnikov, ki jih je voliti, potem kraj in način volitve objavijo davčna oblastva v svojem okolišu na običajni način. Važno je za enkrat samo, da bodo davčni zavezanci, ki niso vpisani v volilne imenike, še pravočasno svoje reklamacije vlagali, in na to se člani gremija posebno opozarjajo. — Načelstvo.

c Razglas prostih stanovanj. Na-stopna stanovanja se bodo v smislu zakona o stanovanjih dodelila: a) drugič objavljena stanovanja: Drešinja vas 37, Dreo Martin, 2 sobi in 1 kuhinja, pritličje. Škofjavska 30, Majdič Peter, 3 sobe in 1 shramba, l. nadstropje. Petrovče 65, Janžekovič Vinko, 1 soba s štedilnikom, pritličje. Trnovlje 40, Žohar Ivan, 2 sobi (ena s štedilnikom), pritličje. b) Prvič objavljena stanovanja: Jurčičeva ulica 5, Kirbisch Josip, 4 sobe (od teh ena v suterenu) s pritliklami. Slomškov trg 4, Perissich Adolf, 1 soba in 1 kuhinja, l. nadstropje. Čret 29, Ravnikar Ivan, 2 sobi, ena s štedilnikom, podstrešje. Trnovlje 76, Koštomaj Franja, 1 soba in 1 kuhinja, pritličje. Teharje 29, Jošt Miha, 2 sobi in 1 kuhinja, l. nadstropje. Moste, obč. Sv. Lovrenc pod Prožinom 28, Mulej Avgustin, 1 soba in 1 kuhinja, pritličje. Gaberje 14, Šantl Karol, 1 soba in 1 kuhinja, podstrešje. Trnovlje 77, Imenšek Josip, 1 soba in 1 kuhinja, podstrešje. Trnovlje 77, Imenšek Josip, 1 soba in 1 kuhinja, pritličje. Ložnica 1, Klinar Fran, 1 soba in 1 kuhinja, pritličje. Gaberje 61, Soršak Henrik, 1 soba s štedilnikom, podstrešje. Lisce 47, Završnik Fran, 1 soba in 1 kuhinja brez štedilnika, pritličje. Polule 35, Hosner Josipina, 1 soba brez štedilnika, pritličje. Polule 35, Hosner Josipina, 1 soba brez štedilnika, podstrešje. Stranke, ki spadajo po stanovanjskem zakonu med zaščitene osebe, se pozivajo, naj v roku 5 dni, to je do 30. oktobra 1925 ob 12. uri opoldne naznani v pisarni stanovanjskega sodišča, da se potegujejo za eno izmed gorioznačenih stanovanj. To imajo tudi storiti tisti prošniki, ki so v svojih prošnjah navedli, da se potegujejo za »katerosoodi stanovanje«, ali ki so prijaviili kako drugo stanovanje, ki pa jim ni bilo dodeljeno, ker bi sicer pri dodeljevanju gori označenih stanovanj ne prišli v poštev kot reflektanti. Zaščitene stranke, ki svojih prošenj za nakazilo stanovanja do sedaj vobče niso vložile odnosno starih prošenj niso obnovile ali spopolnile po predpisih novega zakona o stanovanjih, se pozivajo, da to storijo do navedenega dne, ker bi se jih sicer pri dodelitvi teh stanovanj ne moglo vpoštovati. — Stanovanjsko sodišče l. stopnje v Celju dne 24. oktobra 1925. — Predsednik: Žužek I. r.

c Kakšna bo letošnja zima? Francoski astronom Mauré napoveduje, da bo letošnja zima bolj mrzla nego navadno, zato pa bo tudi prihodnje poletje bolj toplo nego običajno. Francoski učenjak zatrjuje, da se zopet povrne normalno vreme, kakršno je bilo pred enim desetletjem. V bodoče bomo zopet imeli ostre zime z visokim snegom in vroča poletja. V teku prihodnjih mesecev moramo računati tudi z manjšimi ali večjimi potresi. — Tudi

lani so vremenski proroki napovedovali ostro zimo in njej sledeče toplo poletje. Njihova prorokovanja se niso uresničila. Bomo videli, če se letos uresniči prorokovanje francoskega astronoma.

c Darila. Celjska posojilnica je darovala Glasbeni Matici in Mestnemu gledališču po 500 Din iz zneska, votiranega za dobrodelne namene ob smrti predsednika g. dr. Jos. Serneca.

c Podporno društvo za revne otroke v Gaberju je prejelo od prijateljskega omizja v gostilni Pristovšek na Spodnji Hudinji Din 100— mesto venca na grob rajnega gosp. Franca Kališnika.

c Državni krajevni zaščiti dece in miadine v Celju je naklonila Južnoštajerska hranilnica 250 dinarjev kot prispevek za božičnico.

c Podpornemu društvu za revne učence na gimnaziji v Celju je daroval gosp. dr. Mano Dereani 100 Din mesto žalnega šopka prijatelju Tonetu, da počasti njegov spomin. Denar leži v upravi lista.

c Nepoklican gost. V noči na soboto se je splazil neznan zlikovec z dvorišča Sokolskega doma v Gaberju skozi okno v kuhinjo in si je tam v samotni imenitno postregel. Zmanjkalo je precej gnjati, sira in klobas, vsega menda za kakih 250 dinarjev. Ko se je najedel je pa skozi okno ušel neznan kam. Škoda, da se mu ni zgodilo kakor svoje dni požeruhu volku, ki po obili večerji ni mogel smukniti skozi okno nazaj na plano, pa so prišli in ga premikastili.

c Vlom v pisarno kemične tovarne. V noči na soboto so neznani storilci vlomili v pisarno kemične tovarne v Zavodni, ter so navrtali blagajno, iz katere so ukrali 7000 dinarjev. Za neznanimi tatovi ni sledu.

c Kino Gaberje. V ponedeljek 26., torek 27. in sredo 28. t. m. bomo videli »Bestijo iz St. Silosa«; to je roman trgovca z dekleti. — V četrtek 29., petek 30., sobota 31. in nedeljo dne 1. novembra pa se bode pojavljali znani »Viljem Tell«.

c V KONCERTNI KAVARNI »CENTRAL« se vrši vsak večer salonski koncert pod vodstvom kapele g. Silbersteina.

V prijazno vednost.

Čast mi je vljudo naznaniti spoštovanemu občinstvu, da s 1. novembrom t. l.

prevzamem in otvorim
hotel Union-Celjski dom

ter se priporočam.

Z odličnim spoštovanjem
Hrvoje Tomec, hotelir.

Mestno gledališče.

Ibsen: Strahovi.

Ta tragedija modernega zakona, slikajoča s konvencionalnostjo prekrito lažljivost in preperelost današnje družbe, je doživela v Celju lep uspeh. Drama je na odru res doživela svoje realistično življenje in je tako segla v nas globoko.

Vdovo Albingovo nam je podala ga. Gradišnikova v visoki kreaciji čudovito iskreno materinsko in globoko tragično. Nudila je igro, ki je bila na višku doživljanja in zato resničnosti ter je ustvarila nepresežen, vzoren tip. G. Gradišnik je do vseh detajlov premišljeno in temperamentno držal linijo v propadanju Osvoldovem in je mogel v tej težki vlogi razviti svoje odlične umetniške sile do silnega učinka. G. Bele kot pastor Manders je bil korekten in samo spočetka manj siguren, vendar je podal prav primerno in dostojno uspešno igro. G. Pfeifer je postavil na oder Engstrand v izredno srečni figuri, ki je imponirala s prirodno, močno igro v vsaki potezi in v vsej dosledni liniji. Ga. Sadarjeva je predstavljala Reginó primerno preprosto in sigurno, zato tudi dobro in učinkovito.

Drama je nudila enotno, vase zakroženo umetnino tudi v načinu vpriporitve, kakor v notranji, tako tudi v zunanji režiji. Uspela je odlično. Navzoče občinstvo je bilo hvaležno. Lože in parter so bili deloma nezasedeni, kar znači, da zanimanje za resno umetnost pri nas nikakor ne raste. Del

Celja še vedno prezira plemenita stremjenja in požrtvovalno delo naših odličnih igralcev.

A brez gledališča še ni bilo kulture . . . F. R.

Šipe za okna in ogledala,
razno drugo porcelanasto
blago, okvirji za slike
M. RAUCH, CELJE.

Širom domovine.

š Bivši mariborski veliki župan g. dr. Fran Vodopivec je bil sprejet na ljubljansko juridično fakulteto kot honorarni docent prava.

š Glavna kontrola in Slovenija. Na zadnji plenarni seji je glavna kontrola sklenila, da se smejo na izpraznjena mesta njenih podrejenih uradniških organov in Sloveniji imenovati samo domačini in sicer v prvi vrsti oni, ki imajo popolno pravno izobrazbo. Navodila prejme v kratkem delegacija ministrstva financ v Ljubljani.

š Novi krediti. Prometno ministrstvo je odobrilo 400.000 Din kredita za razširjenje postaj Rakek in Logatec, da se pospeši promet te proge, ki vodi v zapadno Evropo.

š Spomenica političnih uradnikov Slovenije. Organizacija političnih uradnikov iz Slovenije je predložila merodajnim faktorjem spomenico, sestavljeno na temelju kongresa političnih uradnikov v Ljubljani, ki zahtevajo, da se vstavi v državni proračun letni prispevek 3000 Din za nabavo obleke posamniku, kakor je to določeno za železničarje.

š Omiljenje priseljevanja v Ameriko. Predsednik Coolidge je naročil delavskemu departementu, naj izdela osnutek zakona za omiljenje omejitev priseljevanja; osnutek naj se že v prihodnji perijodi predloži kongresu. Zakonski osnutek dovoljuje naturaliziranim državljanom, kakor tudi inozemcem, ki imajo prve priseljeniške listine, da spravijo svoje v inozemstvu bivaajoče sorodnike v Ameriko.

š Obrtniški krediti pri Nar. banki. S pristojne strani se zanikujejo časopisne vesti, da namerava Narodna banka povišati obrtniške kredite, ki se dajejo sedaj v smislu člena 24. bankinih pravil o kreditiranju in eskontiranju do zneska največ 5000 Din.

š Moratorij za reške trgovce. Pri trgovskem sodišču na Reki je 100 tamošnjih trgovcev podpisalo predlog, da se dovoli reškim trgovcem trimesečni moratorij. Predlog utemeljujejo s tem, da se Reka poleg finančnega poloma bliža tudi moralnemu.

š Novi ravnatelj drame. Pri Narodnem gledališču v Ljubljani je imenovan za ravnatelja drame Pavel Golja, tajnik in voditelj drame v Beogradu.

š V spomin izkrcanja prvih italijanskih vojakov v Trstu, katero se je izvršilo 3. novembra 1918, se odkrije letos dne 3. novembra bronasta plošča na pomolu »Audace«. Ploščo je izdelal arhitekt Badesič.

š Ponovna upostavitve obrata v sušaški papirnici. Pred kakima dvema mesecema je ustavila stara sušaška tvornica papirja obrat. Sedaj poročajo s Sušaka, da papirnica začne zopet obratovati, ker je dobila državno naročilo za okrog 40 vagonov cigaretnega papirja.

š Razstava avijonov v Beogradu. V Beogradu so na svečan način otvorili razstavo avijonov, ki je zanimiva zlasti zbog tega, ker prikazuje historijat in razvoj naše avijatike od prvih početkov do danes.

š Dogodki na Gomilskem. Pri nas so letos na novo otvorili obrtno-nadaljevalno šolo, ki šteje dosedaj 26 učencev. — Dne 21. oktobra t. l. imeli smo v vasi Zakel požar. Pogorelo je četvero poslopij. Prihitelo je na pomoč deset požarnih bramb, ki so po naporu in požrtvovalnem delu omejile požar, sicer bi ob sedanjem viharjem vremenu pogorela vsa vas. Zapalili so otroci predšolske starosti. Pred temi odrasli vse premalo skrivajo vžigalice. — Ob tužnem spominskem dnevu ponesrečenega plebiscita na Koroškem nabrali smo v tukajšnjem okolišju za naše zaslužnjene brate 594 Din.

š Strašna smrt. Seljak Mijo Perković iz Podbablja pri Imotskem v Bosni je kopal poleg svoje hiše vodnjak. Prišedši v globino 4 metrov je naletel

na trdo plast kamenja, katero je bilo treba razstreliti. Perković je v ta namen izdolbel luknjo v kamenju in nanjo nasul dinamita, ki ga je spojil z vžigalno vrvico. Nato je zlezal iz vodnjaka, popreje je pa še vrstico zapalil. Nesreča je hotela, da se je zemlja na robu vodnjaka utrgala in Perković je padel nazaj v vodnjak, pri čemur se je vsula za njim plast kamenja in prti, ki je zasula vžigalno vrvico, katere ni več našel. Videč da ni rešitve, je pričel nesrečnež obupno kričati na pomoč. Prihiteli so nekateri seljaki, medtem pa je nastala strahovita eksplozija, ki je Perkovića popolnoma raztrgala. Ranjenih pa je bila tudi več seljakov v bližini.

š Mrtvec pobegnil iz prosekture. V Somboru so imeli te dni veliko senzacijo. V okolici mesta so našli truplo nekega Rusa, čegar ime policiji ni znano. Policija je odredila, da so mrljica prenesli v prosekuro tamkajšnje bolnice; ponoči pa je mrtvec izginil. Zagonetni slučaj je vzbudil veliko senzacijo. Ne ve se, je li bil »mrtvec« ukraden, ali pa je od »mrtvih vstal«. Vsa poizvedovanja so ostala brezuspešna. Domneva se, da je bil Rus strahovito pijan, ali pa je bolehal na kaki posebni bolezni. Nezavesten je bil prenesen v prosekuro, a ko se je pozneje zopet osvestil in prestrašeno pazil, kje se nahaja, jo je odkuril neznan kam.

š Radi žaljenja Veličanstva je bil 21. julija t. l. obsojen 66letni Jurij Tot iz Sv. Nikole v Banatu na tri leta ječe. Obsodbo je potrdilo tudi vzklicno sodišče.

š Peklenski čin pastorka. Pred leti je umrl v selu Bušetina pri Virovitici seljak Mato Barčanac, ki je svoji drugi ženi zapustil polovico vinograda in hišo, obenem pa je v oporoki odredil, da imata sinova prve žene Tomo in Nikola dajati mačehi letno po dva stota žita. Mlajši sin Nikola že pred dvema letoma ni mačehi več dajal žita in jo je zapodil iz vinograda. Zadeva je prišla pred sodišče. Da se reši mačeha, je Nikola zasnoval peklenski načrt. Pred dnevi se je vtihotapil v vinograd v hišo mačeha, zvezal vrata z vrvo in nato hišo zažgal. Ko je bilo poslopje že popolnoma v plamenu, se je vdova zbudila. Skozi okno ni mogla pobegniti, ker je bilo premajhno, vrata pa so bila zvezana. V smrtnem strahu je pričela žena obupno klicati na pomoč, nakar so prhiteli sosede in jo v zadnjem hipu rešili. Nekaj minut zatem se je hiša zrušila. Nikola je bil izročen sodišču.

š Pozor, reducirani invalidi. Ministrstvo za socialno politiko je pričelo izdajati vsem reduciranim invalidom in družinam padlih vojakov obvestila, kakaj jim je ustavljena pokojnina. Vsled tega je prenehal središnji odbor Udruženja vojnih invalidov obveščati prizadete o redukcijah, kar se bo odslej vršilo to uradnim putem. V obvestilih pa ministrstvo ne daje nobenih navodil, kako naj prizadeti reduciranci obnove postopanje in kakšne dokumente naj predložijo v dokaz opravičenosti. Izvršni odbor vojnih invalidov v Ljubljani opozarja vse svoje člane in članice, pa tudi druge vojne žrtve, ki so predlagane za redukcijo, naj pripravijo dokumente. Vsak naj se obrne do najbližje podružnice udruženja, kjer dobi natančna navodila za postopanje pri obnovi. Redukcije se se vrše vsled dveh vzrokov. Oni, katerim je specialna komisija pregledala hibe in jih vsled zboljšanja hib predlagala za redukcijo, morajo obnavljati postopanje le potem spričeval uradnih zdravnikov in novih nadpregledov. Po večini pa temelje redukcije na pomanjkanju dokazov, da izvirajo hibe iz vojne službe; pri vojnih vdovah ali sirotah pa vsled sprememb družinskega stanja. Pri pomanjkanju dokazov je treba predvsem zbrati vse dokumente iz vojnih let (ne povojnih dokumentov izdanih že po prevratu). Ako teh ni, je treba dveh prič, ki lahko pod prisego potrdita, ali pa občinsko uverjenje; v najskrajnejšem slučaju tudi izjavo dveh oseb, sorojakov, ki lahko izjavijo ali potrdijo resničnost v sledečih slučajih: kje, kdaj in kako je zadobil reduciranec poškodbo ali bolezen v vojski ali sploh pri vojnih, kje se je zdravil, da je šel zdrav v vojsko in se vrnil bolan ali poškodovan, ali pa da se sploh še ni vrnil. Prošnjo z novimi dokazi je treba vložiti na deželno ali pristojno okrožno sodišče. Sodišča bodo v krat-

kem dobila vse akte o reducirancih od ministrstva za socialno politiko. Tako nas obvešča Središnji odbor udruženja vojnih invalidov iz Beograda pod št. 6591. — Izvršni odbor v Ljubljani. 1053 3-2

š Zanimiv proces se obeta v Trstu. Indijanec Edgar La Plante je bil v Luganu obsojen na večmesečni zapor radi goljufije. Človek je hodil po Italiji elegantno oblečen in je včasih nastopil v indijanskem kostumu, predstavljajoč se za indijanskega princa in branitelja pravic indijanskega rodu v Ameriki. Lagal je, da ima v Ameriki ogromna posestva in je znal izvabiti iz nemške grofice Khevenhüller, posestnice Fiumicellu v Furlaniji, nad en milijon lir. Mislil je poročiti njeno hčer. Te dni ima biti indijanski slepar izročen sodišču v Trstu, kjer se bo vršila razprava proti njemu radi goljufije, izvršene v Italiji.

Ljudska prosveta.

1 »Srbi, Hrvati in Slovenci v Ameriki« je naslov knjigi, katero napoveduje založništvo »Bankarstva« v Zagrebu. Knjiga bo obravnavala gospodarske, socialne, kulturne in nacionalne probleme naše emigracije v Ameriki ter stane v predplačilu 150 dinarjev, pozneje pa ji bo cena 200 dinarjev. Naročila in denar je poslati na »Bankarstvo«, Zagreb, Marovska 30.

1 Za izenačenje srbsko-hrvatskega pravopisa. Pod predsedstvom g. Save Uroševića se je vršila v Beogradu važna seja Glavnega prosvetnega sveta, na kateri se je pričela diskusija o nekaterih vprašanjih, ki so velikega pomena za kulturno edinstvo naše države. Razpravljalo se je zlasti o izenačenju pravopisa. V svrhu zbiranja potrebnega gradiva za končno odločitev tega važnega kulturnega problema je Glavni prosvetni svet sklenil, da se osnuje posebna komisija strokovnjakov, ki to delo dovrši.

1 Vodnik za jugoslovensko Primorje. G. Rudolf Cadjura, dobro znani turistični pisatelj, se je na povabilo g. Jerka Čulića, ravnatelja »Putnika«, delj časa mudil v Splitu radi dogovora in priprave za izdajo vodnika »Jugoslovensko Primorje«, ki bi vseboval tujcem potrebne podatke o vseh važnejših krajih od Sušaka do Bojane. G. Badjura je sprejel ponudbo ter takoj pričel s svojim delom. Vodnik izda urad »Putnika« na svoje stroške. Tiskan bo v Ljubljani, generalne in specialne karte pa izdela Kartografski zavod na Dunaju. Delo bo obsegalo mnogo slik in umetniških prilog. Minister Krajač je podjetju obljubil svojo podporo. »Jugoslovensko Primorje« izide meseca februarja 1927.

1 Bernard Shaw, Mož usode. Gluma v enem dejanju. Poslovenil A. Sovrè. Natisnil in založil V. Blanke, Ptuj 1925. Din 15— broš. — Bernard Shaw spada med najmarkantnejše osebnosti v sodobni angleški literaturi. Duhovit esejist, močan dramatski talent, satirik in socialen revolucionar je, iz čigar peresa teče često trpek žolč. Njegova Saint Joan si baš v poslednjem času osvaja gledališke odre po Evropi. Pričujoča knjižica je prevod ene njegovih starejših stvari. Mož usode, The man of destiny, je napisan l. 1895. Pokazati hoče boj dvojih možganov, Napoleonovih in ženskih. Stvarca je čudovito zgoščena, vseskoz zanimiva in v psihološkem oziru pravi biser. Partija se konča, rekli bi, z remis-om. Pisatelj sam jo imenuje »little scene« — prizorček, ki ima edini namen pokazati spretnost obeh prvih igralcev, Napoleona in tujke. Prevod je točen, jednat in besedno bogat, kot je pričakovati od prevajalca A. Sovrèta. Priporočamo delce vsem, ki jim je do urice slovstvenega užitka, zlasti tudi odrom za uprizoritev.

Brezposelnost v Rusiji.

Mednarodni urad del je v svoji avgustovi publikaciji objavil podatke o brezposelnosti v državi sovjetov. Podatki govore, da je v Rusiji težka socialna kriza, katere ne ozdravijo besede in teorije. Brezposelnost že od l. 1922. stalno narašča. Ruska industrija zaposluje danes komaj 60% predvojne delavstva. Redukcije v državni upravi povečujejo to brezposelnost; okoli 800 tisoč oseb se letno seli iz dežele v mesta. Število brezposelnih je po podat-

kih posredovalnic za delo dne 1. julija t. l. znašalo 1.200.000.

Ta statistika je seveda nepopolna, ker obsega samo organizirano in klasificirano delavstvo. Strokovne organizacije ruskega delavstva zahtevajo najenergičnejše ukrepe proti nadurnemu delu in uvedbo posebnih šol, kjer naj bi delavstvo dobilo primerno kvalifikacijo in s tem možnost zaposlenja.

Država je uvedla brezposelno zavarovanje. Kvalificirani delavci in demobilizirani vojaki dobivajo mesečno 7—10 rubljev, ostalo delavstvo dve tretjini tega. Absolutne enakosti torej tudi Rusija ne pozna kljub temu, da imajo vsi ljudje enake želodce. Podpora traja najdalj šest mesecev. Podpora je uživalo povprečno le 20—25% brezposelnih. Za druge ni bilo sredstev. Strokovne organizacije imajo pravico za podpore brezposelnim od delavskih plač pobirati 1/2%. Ta odstotek je skoraj brezpomemben. Zato pa rusko delavstvo plačuje 10% od svoje mezde za mednarodno propagando, za podpore delavcem v inozemstvu, za zrakoplovstvo itd.

Država je uvedla tudi nekatera zasilna dela; mezde pri teh delih znašajo le 60% normalnih mezd. Pri tem je država prisiljena podpirati tudi zasebno inicijativo, dasi to ni v skladu z njenimi nazori o zasebnem podjetništvu. Edino zdravilo proti brezposelnosti pa leži v obnovitvi ruske industrije in trgovine. Torej tudi v Rusiji med in mleko nista prestopila bregov, ker povsod pač treba delati, misliti in skrbeti.

Razgled po svetu.

r Šofer umrl v službi. Pred par dnevi se je peljal z avtomobilom šofer Karel Vostry iz Chemnitz na Saksonskem v Prago, kjer je imel oddati vozilo. Naenkrat pa je sredi poti ostro zavrl voz in se ustavil kraj ceste. Ko dolgo ni nihče stopil z avtomobila, so pristopili ljudje, ker se jim je to čudno zdelo, in so ugotovili, da je šofer mrtev. Sedel je na svojem sedelu in krčevito držal za krmilo. Zadel ga je kap.

r Obletnica zavzetja Rima. Veliki fašistovski svet je določil podrobnosti proslave, ki se bo vršila od 28. do 31. t. m. v spomin fašistovskega zavzetja Rima. V noči od 27. na 28. okt. bo v Milanu mobilizirana milica, naslednji dan bo 20.000 miličnikov defiliralo pred novim poveljnikom milice, generalom Gonzago. 30. oktobra bo v Rimu kongres inozemskih fašistovskih organizacij, 31. oktobra pa bo velika letalska manifestacija nad Rimom.

r Priključitveno vprašanje v Avstriji. Rektor dunajskega vseučilišča dr. Sperl je izdal na ves kulturni svet proglas za priključitveno propagando. V proglasu pravi, da se združitev Avstrije z Nemčijo ne sme preprečiti v smislu in na temelju samoodločbe narodov. Gospodarska, kulturna in politična rešitev Avstrije je le v združitvi z Nemčijo.

r Zavarovanje za slučaj samstva. V Newyorku so ustanovili zavarovalno družbo, pri kateri se lahko zavarujejo ženske za slučaj, da ne dobe moža. Zavarovana vsota zapade, ako zavarovanka doseže 40. leto starosti. Vdove in ločene žene veljajo v tem primeru za samice.

Sport.

s Lahkoatletski miting. Kakor že objavljeno, priredi S. K. Celje dne 8. novembra t. l. moški lahkoatletski miting, na katerega so povabljeni vsi klubi Ljubljanskega lahkoatletičnega podsaveza. Miting se bo vršil na igrišču na glaziji. Začne se ob pol dveh popoldne. Spored tekmovanja je sledeči: 1. Predtek 100 m, 2. skok v višino z zaletom, 3. predtek 400 m, 4. met krogle, 5. tek 3000 m, 6. skok v daljavo, 7. tek 800 m, 8. met diska, 9. finale 100 m, 10. met kopja, 11. finale 400 m, 12. štafeta 4 × 100 m. Prijave s prijavnino Din 5.— za osebo in točko (moštvo Din 15.—), je poslati najkasneje do 3. nov. t. l. na naslov J. Wagner, Mestni magistrat, Celje. Startati smejo verificirani in neverificirani atleti, člani klubov L. L. P. Nagrade bodo izdane za I. in II. mesto vsake discipline.

s Vsem aktivnim članom S. K. Celje se daje na znanje, da je sklenili

odbor na svoji zadnji seji uvesti mesto rednih treningov obvezni kuluk v svrhu ureditve novega igrišča ob Savinjski železnici poleg tovarne Arko. Pripravljalna dela so že v teku. Gradbeni odsek apelira na vse tangirane člane, da bi se temu pozivu vselej polnoštevno odzvali.

Dinar v Curihu

Sobota 24. okt. 9.21   Ponedeljek 26. okt. 9.20

Devize v Zagrebu

Sobota 24. oktobra.

Dunaj	796—796'50
Milan	224—224'25
London	273'75—274
New-York	56'37—56'40
Pariz	242
Praga	167'50—167'75
Curih	10'885—10'89
Budimpešta	—
Stockholm	—

Ponedeljek 26. oktobra:

Dunaj	7'9257—8'0257
Milan	222'30—224'70
London	273'21—275'21
New-York	56'138—56'738
Praga	166'95—168'95
Curih	1085'70—1093'70
Bruselj	258—262
Pariz	226'80—230'80
Berlin	1341—1351
Amsterdam	2265—2285

Gospodarstvo.

g Krupp izstopa iz železnega trsta. Velika tvrdka Krupp je dala pri pogajanju za ustanovitev velikega zapadno-nemškega železnega trsta izjavo, da ne vstopi v kartel, da pa ni izključeno njeno sodelovanje z njim. Krupp si pridržuje pravico, da še nadalje sodeluje pri produkciji jekla in njegovem sodelovanju. Tvrdka je izjavila, da bo podpirala vsa stremjenja, ki gredo za tem, da postane produkcija železa in jekla čim racionalnejša.

g Podjetni Jugoslovenci v Ameriki. Znani naši trgovci Paško Baburić, Franjo Petrinović in Lukinić so zaključili pretekli mesec trgovsko kupčijo, ki velja za eno največjih v Ameriki. Kupili so v Chilu 24 velikih tvornic za izdelovanje čiljskega solitra za ceno 2.560.000 funtov šterlingov, kar znaša okoli 800 milijonov dinarjev. Kupno ceno je Baburić izplačal potom čeka in ameriški listi javljajo, da je to eden največjih čekov, ki so bili izplačani v Ameriki. V podjetjih je zaposlenih okoli 100.000 delavcev.

g Odlikovanje domačega podjetja. Tvrdka Remec & Co., tovarna upognjenega pohištva in lesna industrija na Duplici pri Kamniku je razstavila na drugi mednarodni razstavi za stanovanja, higijeno, glasbo in šport ter splošne iznajdbe, ki se je vršila letos septembra meseca pod pokroviteljstvom belgijskega kralja in kraljice v Bruxelles svoje izdelke oklenjenega lesa s pristnimi furnirji, ki jih je kot prva uvedla v fabrikaciji pohištva v naši državi, in upognjeno pohištvo. Jury razstave je priznala tvrdki odliko grand prix z zlato medaljo za njene izdelke, kar je vsekakor čast domačemu podjetju.

g Olajšave za lesno industrijo iz Beograda poročajo: Ministrstvo za šume in rudnike je storilo vse za omiljenje krize, ki je zavladovala v naši lesni industriji in trgovini. Ena prvih olajšalnih mer je bila, da je prometno ministrstvo znižalo postavke za prevoz gradbenega lesa za 35 odstotkov. Razen tega bodo v najkrajšem času dovoljene posebne olajšave za dovoz v žage. Nadalje se namerava ukiniti izvozna carina na gradbeni les, kakor obljubujeta z merodajnih mest. V zadnji reševanja krize v naši lesni in-

dustriji in trgovini se bo vršila v ministrstvu za šume in rudnike konferenca, na katero so pozvani strokovnjaki in zastopniki naše lesne industrije.

Listnica.

Prijatelj v Borelih: Hvala za naslove!

Velika zaloga vseh vrst čevljev!

20% znižane cene!

Boks moški čevlji Din 200—
Schimmy elegantni Din 250—
damski, boks usnje Din 225—

Pri vsakem paru jamčim za pristno blago. Izgotovljenje po meri kakor tudi popravila najhitreje. Za obilna naročila se priporoča **Štefan Strašek, Celje, Kovaška ul.**

„INKRA“

industrija kravat
D. Cerlini & Comp.
Celje.

Velika izbira vseh vrst kravat. Vedno novosti od najcenejših do 60 najfinejših kvalit. 35
Cene konkurenčne!

Stanovanje se zamenja za večje.

Sedanje stanovanje ima 2 sobi, predsobo in kuhinjo. Najemnina Din 130.—. Novo naj ima 3 do 4 sobe, kuhinjo in kabinet. Če mogoče v sredini mesta ali blizu kolodvora. Naslov v upravi »NOVE DOBE«.

Kleparstvo, vodovodne instalacije in naprava strelovodov

Franjo Dolžan

CELJE - Kralja Petra cesta - CELJE

Sprejema vsa dela zgoraj omenjenih strok kakor tudi popravila
Postrežba točna. Cene zmerno. Solidna izvršitev.

401 100—60

Delaj, nabiraj in hrani!

Popolnoma varno naložite denarne prihranke pri zadrugi

LASTNI DOM

stavb. in kreditni zadr. z om. zavezo v Gaberju pri Celju

Obreduje hranilne vloge po 6%.

Večje stalne vloge po dogovoru najugodnejše.

Pri naložbi zneska po 20 Din se dobi nabiralnik na dom.

Jamstvo za vloge nad 1 milijon 250.000 Din.

Pisarna v Celju, Prešernova ulica št. 15.

Čas je denar!

Podporno društvo za uboge učence na državni realni gimnaziji v Celju naznanja tužno vest, da je njega zaslužni predsednik, gospod ravnatelj

Anton Jeršinović

po dolgem trpljenju umrl danes, 26. oktobra, ob 8. uri zjutraj.
Blag mu spomin!

Celje, 26. oktobra 1925.

Odbor.

Žemperje

iz pristne volne v vseh barvah Din 34.—, moderno vzorčast Din 62.—. Ovijač bluza iz debele sive volne Din 76.—, moderni telovnik Din 98.—, posebno fini Din 150.—, novomodna površna volnena jopa Din 220.— prodaja veletrgovina

R. STERMECKI, CELJE.

Kdor pride z vlakom osebno kupovat, dobi nakupu primerno povrnitev vožnje. Cenik zastoj. Trgovci engros cene.

Odbor društva „Celjski dom“

javlja tužno vest, da je njega zaslužni odbornik in ustanovni član, gospod

Anton Jeršinovič

gimnazijski ravnatelj v Celju

danes, dne 26. oktobra 1925 ob 8. uri zjutraj preminul.

Ohranimo mu časten spomin!

V Celju, dne 26. oktobra 1925.

Danes ob 8. uri je prenehalo življenje našega podpredsednika.

Umrl je vsled težke bolezni gospod

Anton Jeršinovič

ravnatelj realne gimnazije celjske.

Bil je dolgoleten predsednik Glasbene Matice, velik prijatelj glasbene in pevske umetnosti.

Čast njegovemu spominu!

Celje, dne 26. oktobra 1925.

Odbor Glasbene Matice v Celju.

Denar si prihranite

le tedaj, ako kupite novo došlo **angleško** in **češko** blago za damske obleke, kostume, pliš in velourje za plašče, kakor razne druge toaletne novosti v manufakturni in modni trgovini

Miloš Pšeničnik, Celje

Izbira velika! Kralja Petra cesta 5 Cene nizke!

Odvetnik dr. Stanko Sajovic

naznanja, da je otvoril lastno odvetniško pisarno

V GORNJEM GRADU

v hiši g. Fr. Veršnika, prej Fischer.

Celjska mestna hranilnica

Znižanje obrestne mere.

Celjska mestna hranilnica naznanja svojim vložnikom, da obrestuje od dne **1. oktobra 1925** do nadaljnje odredbe hranilne vloge po

5 do 7%

in sicer **nevezane** po 5%, z **enomesečno odpovedjo** po 6%, z **dvomesečno odpovedjo** po 6½% in s **trimesečno odpovedjo** po 7%. — Rentni davek z dokladami plačuje hranilnica iz svojega.

Obenem se **znižajo obresti posojilom** od prihodnjega plačilnega roka dalje, **kreditom v tekočem računu** pa od 1. oktobra 1925 naprej tako-le:

posojilom občin in okrajev . . . . . na 9%

posojilom na zemljišča . . . . . na 10%

kreditom v tekočem računu z zemljeknjižnim ali z meničnim zavarovanjem na 10 do 12%, meničnim in lombardnim posojilom na 12%. Izven teh obresti ne zadenejo dolžnika nobena provizijska ali podobna plačila. Povrniti mora le še morebitne dejanske stroške.

Ravnateljstvu hranilnice je pridržano, da v poedinah ozira vrednih slučajih, posebno iz socialnih in javnokoristnih razlogov, dovoli po možnosti tudi ugodnejše obrestne pogoje.

CELJE, dne 30. septembra 1925.

Upravni svet Celjske mestne hranilnice.

Pupilarnovaren in javnokoristen denarni zavod celjskega mesta

Mestna hranilnica celjska

Ustanovljena leta 1864. — Pod trajnim državnim nadzorstvom.

V lastni palači pri kolodvoru.

Vsi hranilnični posli se izvršujejo najkvalitetneje, hitro in točno. Ugodno obrestovanje. Pojasnila in nasveti brezplačno.

Vrednost rezervnih zakladov nad Kron 25.000.000.—.

Za hranilne vloge jamči mesto Celje s celim svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo.

Profesorski zbor državne realne gimnazije v Celju

naznanja, da je dne 26. oktobra ob 8. uri zjutraj umrl gospod ravnatelj

Anton Jeršinovič.

Pogreb se bo vršil v sredo, dne 28. t. m. ob 1/2 16. uri izpred gimnazije na okoliško pokopališče.

Dobrega starešino priporočamo v blag spomin.

V Celju, dne 26. oktobra 1925.

Odbor podružnice Jugoslovenske Matice v Celju naznanja, da je njen odbornik in bivši predsednik gospod

Anton Jeršinovič

ravnatelj drž. realne gimnazije v Celju

dne 26. oktobra 1925 ob 8. uri zjutraj umrl.

Pogreb se vrši v sredo, dne 28. t. m. ob pol 16. uri izpred gimnazije na okoliško pokopališče.

Zaslužnemu narodnemu in kulturnemu delavcu trajen spomin!

V Celju, dne 26. oktobra 1925.

Odbor podružnice Jugoslovenske Matice v Celju.

Z globoko tugo v srcu naznanjamo v lastnem imenu in v imenu vseh sorodnikov, da je najin nepozabni mož in oče, gospod

Anton Jeršinovič

ravnatelj drž. realne gimnazije v Celju

danes zjutraj ob 8. uri po težki bolezni mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb se bo vršil v sredo dne 28. oktobra 1925 ob pol 16. uri izpred celjske državne realne gimnazije na pokopališče celjske okolice.

Maša zadušnica se bo brala v četrtek, dne 29. oktobra 1925 ob 8. uri zjutraj v farni cerkvi sv. Daniela.

V Celju, dne 26. oktobra 1925.

Niko Jeršinovič
sin.

Minka Jeršinovič roj. Zupan
soproga.